

ด. รายละเอียดบทสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำทำทากานจำนวน 22 ราย

หมู่บ้านทำทากานตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
สัมภาษณ์ที่ศูนย์ข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยวหมู่บ้านทำทากาน

ณ วันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2547

รายนามผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มผู้นำทำทากานมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 22 ราย โดยมีตำแหน่งและหน้าที่
ความรับผิดชอบต่างๆ กัน ดังนี้

1. พ่อหลวงอินตา ถาวร	ผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านทำทากาน
2. พระธีระพล สنجิตโต	รักษาการเจ้าอาวาสวัดทำทากาน
3. นาย คำปัน ตาเถิง	มรรคทายก (คณะกรรมการบริหารหมู่บ้าน)
4. นายจันท์ ไปษา	ไวทยาวัดกร (คณะกรรมการบริหารหมู่บ้าน)
5. นายอินตา สมเมฆ	คณะกรรมการวัด (คณะกรรมการบริหารหมู่บ้าน)
6. นายสันติ อุดมะมะ	ประธานอาสาสมัครรักษามรดกวัฒนธรรมท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน (คณะกรรมการบริหารหมู่บ้าน)
7. นายสนิท ศรีตาลเดี่ยว	รองประธานผู้สูงอายุ (คณะกรรมการบริหารหมู่บ้าน)
8. นายเทียมทัน ปัญญา	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง และประธานสภาวัฒนธรรมตำบลบ้านกลาง (คณะกรรมการบริหารหมู่บ้าน)
9. นายศักดิ์ วันกุล	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยประชาสัมพันธ์เวียงทำทากาน
10. นายปรีชา สงวนศักดิ์	ผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้าน
11. นายแก้ว เป็งปัญญา	ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน
12. นายวุฒิกุล มณีดวงฤทธิ์	ผู้ดูแลศูนย์ข้อมูลเวียงทำทากาน
13. นายเพ็ญศรี ถาวร	อาสาสมัคร
14. นางชนแก้ว หลวงก่อง	รองประธานแม่บ้านทำทากาน
15. นางวิไล ศรีวิชัย	อาสาสมัคร

16. นายสุวิทย์ อาทิตย์	วิทยากรแนะนำสถานที่โบราณสถาน ฯ
17. นายเสา ขาตา	กรรมการวัดและอาสาสมัครรักษามรดก
วัฒนธรรมท้องถิ่น
18. นายณรงค์ ธรรมสอน	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
19. นายถวิล สมบูรณ์เลิศ	อดีตผู้ใหญ่บ้านและอาสาสมัครรักษามรดก
วัฒนธรรมท้องถิ่น
20. นายธงชัย งามวัฒนกุล	อาสาสมัครรักษามรดกวัฒนธรรมท้องถิ่น
21. นายถนอม คำเจริญ	อาสาสมัครรักษามรดกวัฒนธรรมท้องถิ่น
22. นายเพชร มั่นแปง	อาสาสมัครรักษามรดกวัฒนธรรมท้องถิ่นและ
อาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน

เนื่องจากหมู่บ้านท่ากานหรือเวียงท่ากานเป็นหมู่บ้านใกล้เมืองซึ่งตั้งอยู่ห่างจากตัวอำเภอเมืองประมาณ 35 กิโลเมตร ผู้วิจัยจึงได้สนทนากับผู้นำหมู่บ้านท่ากานเพื่อค้นหาความพร้อมของหมู่บ้านในการสนองตอบความต้องการของคนญี่ปุ่นวัยเกษียณเรื่องการท่องเที่ยวแบบพำนักรานโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการมีกิจกรรมร่วมกันว่า ชาวท่ากานจะยินดีต้อนรับนักท่องเที่ยวญี่ปุ่นวัยเกษียณหรือไม่ มากน้อยเพียงใด และมีกิจกรรมใดบ้างที่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้สามารถเข้าร่วมกับชาวท่ากานได้ จากการสนทนาทำให้ผู้วิจัยได้รับทราบว่าหมู่บ้านท่ากานนั้นมีอายุยาวนานกว่า 1,000 ปีและมีความเก่าแก่พอๆ กับเวียงกุมกาม อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยพื้นที่หมู่บ้านท่ากานมีลักษณะเป็นเมืองล้อมรอบด้วยคูน้ำ-คันดินรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้างประมาณ 500 เมตรและยาวประมาณ 700 เมตร ปัจจุบันเหลือสภาพคูน้ำ-คันดินเพียง 3 ด้านเท่านั้น (ยกเว้นด้านทิศตะวันออก) พื้นที่โดยรอบหมู่บ้านเป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเพาะปลูกซึ่งเป็นลักษณะของชุมชนโบราณสมัยทวารวดีในภูมิภาคนี้อีกหลายแห่ง เช่น เวียงมโน (ตำบลหนองตอง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่) เวียงจัดสรร (อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่) และเมืองลำพูน เป็นต้น บริเวณปริมาตรของหมู่บ้านได้สำรวจพบโบราณสถานจำนวนมากกว่า 20 แห่ง โดยโบราณสถานที่บูรณะไปแล้วระหว่างปี พ.ศ. 2543-2544 ได้แก่ โบราณสถานวัดกลางเมือง วัดพระอุโบสถ วัดตันโพธิ์ วัดตันกอก(นอก) วัดหัวซวง วัดพระเจ้าก่า วัดกุ่มไม้แดง วัดน้อย วัดป่าไผ่รวก วัดป่าเป้า และวัดหนองหล่ม จากปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมาหมู่บ้านท่ากานขาดแคลนงบประมาณจากภาครัฐและไม่ได้รับการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวเท่าที่ควร (เมื่อเปรียบเทียบกับเวียงกุมกาม อำเภอสารภี ซึ่งตั้งอยู่ใกล้อำเภอเมือง) จึงทำให้โบราณวัตถุเก่าแก่จำนวนมากไม่ได้รับการเก็บรักษาอย่างเหมาะสมในอาคารพิพิธภัณฑ

ชาวทำงานมีความคุ้นเคยกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติอยู่บ้างไม่มากนัก จากสมุดเยี่ยมชมซึ่งบันทึกระหว่างปี พ.ศ. 2541-2547 ปรากฏมีชาวต่างชาติเพียงสามรายที่เข้าเยี่ยมชมโบราณสถานของหมู่บ้าน ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวฮอลแลนด์ ชาวฝรั่งเศส และชาวญี่ปุ่น ส่วนนักท่องเที่ยวคนไทยมักเดินทางมาเป็นคณะนักเรียนหรือคณะข้าราชการเพื่อเยี่ยมชมเชิงทัศนศึกษาเท่านั้น ชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศได้แต่อาจมีลูกหลานชาวบ้านบางครอบครัวรู้ภาษาอังกฤษและภาษาญี่ปุ่นบ้าง เนื่องจากจบการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ หมู่บ้านทำงานมีประชากรผู้สูงอายุจำนวนมากโดยมีการจัดตั้ง “ชมรมผู้สูงอายุ” ประจำหมู่บ้านขึ้น จึงน่าจะทำให้คนญี่ปุ่นวัยเกษียณมีเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันไว้สนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ กิจกรรมอาสาสมัครที่คนญี่ปุ่นสามารถร่วมกับชาวทำงานนั้นมีมากมาย ได้แก่ การปั่นฝ้าย การจักสาน การทำกระบุง การตอกกระดาษ (เพื่อสลากพัด) และ การทำดอกไม้จัน ส่วนประเพณีของเวียงทำงาน ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์น้ำพระ เข้าพรรษา งานสงกรานต์ บวชเณร (บวชลูกแก้ว) หรืองานประจำปีอย่างสลากพัด ทานต้นเงิน และทานสังข์ เยาวชนของหมู่บ้านเองก็มีความสามารถด้านดนตรีนาาชนิด ทั้งนี้ คณะผู้นำหมู่บ้านเชื่อว่าชาวทำงานมีความพร้อมที่จะถ่ายทอดขนบธรรมเนียม ประเพณี ภาษา และวัฒนธรรมให้แก่ นักท่องเที่ยวคนญี่ปุ่นวัยเกษียณ เพราะการสืบสานวัฒนธรรมในทำงานยังดำเนินมาอย่างเหนียวแน่นดังเช่นเมื่อ 100 กว่าปีที่ผ่านมา ทั้งยังคาดว่าจะสามารถรักษาต่อไปได้อย่างต่อเนื่องยาวนานอีก 100 ปีข้างหน้าด้วยเช่นกัน ชาวทำงานยังมีความเชื่อถือในผีปู่ย่าจึงยังมีคนเจ้าเข้าทรงอยู่ในหมู่บ้านอันเป็นที่น่าศึกษาแก่คนญี่ปุ่นด้วยเช่นกัน ในขณะที่เดียวกัน ชาวญี่ปุ่นเองก็อาจช่วยให้คำแนะนำในการส่งเสริมสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (สินค้า OTOP) ของตำบลบ้านกลาง ชาวญี่ปุ่นอาจจะเป็นผู้อบรมภาษาญี่ปุ่นให้แก่ภาคีเยาวชนของหมู่บ้านและสามารถให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมของทำงาน เช่น การแต่งกายของชาวบ้าน การปั่นข้าว หรือ การละเล่นดนตรี ที่อาจมีความคล้ายคลึงหรือมีความแตกต่างจากวัฒนธรรมของประเทศญี่ปุ่นได้ ความพร้อมในการสนองตอบความต้องการของคนญี่ปุ่นวัยเกษียณนั้นคงมีทุกแห่งในจังหวัดเชียงใหม่เพราะต่างก็มีเอกลักษณ์ในความเป็นหมู่บ้านของตนเอง หากแต่สำหรับเวียงทำงานแล้วผู้ใหญ่บ้านและกำนันมีนโยบายที่จะพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งโดยการทะนุบำรุงทุนทางธรรมชาติที่เป็นสมบัติของเวียงทำงาน เช่น ทะนุบำรุงคูเมืองที่มีความยาวถึง 700 เมตร การทำการประมงครบวงจรรอบหมู่บ้าน การบำรุงรักษาโบราณสถาน การสร้างพิพิธภัณฑ์เพื่อเก็บรักษาโบราณวัตถุที่มีค่า และการปลูกสวนหย่อมโดยรอบ เป็นต้น เพื่อให้แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้เดินทางมาเยือนเวียงทำงานด้วยความสุขและความพึงพอใจจน

เกิดการบอกต่อๆ กันไป (Word-of-Mouth Communication) ชาวบ้านไม่คาดหวังที่จะได้ขายของที่ระลึกให้แก่นักท่องเที่ยวแต่เพียงประการเดียว หากแต่ต้องการให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชมสิ่งศักดิ์สิทธิ์โบราณสถานและโบราณวัตถุที่หมู่บ้านมีอยู่นานนับร้อยนับพันปี โดยขณะนี้ คณะผู้นำหมู่บ้านทำงานได้ทำหนังสือของงบประมาณจากราชการประมาณ 2 ล้านบาทเพื่อสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์ สร้างสะพานข้ามคูเมืองที่ชำรุดเพื่อเป็นการปรับปรุงทัศนียภาพ และเพื่อสร้างป้ายบอกเส้นทางท่องเที่ยวและซุ้มประตูจากปากทางมายังหมู่บ้าน เป็นต้น อนึ่ง เนื่องจากหมู่บ้านทำงานยังขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวจึงไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวคนญี่ปุ่นวัยเกษียณด้านรถรับและส่งระหว่างที่พักในเมืองและหมู่บ้านทำงานได้ จึงขอมอบของที่ระลึกเป็นน้ำใจให้แทน ในกรณีที่คนญี่ปุ่นวัยเกษียณผู้ไม่เคยมาประเทศไทยมีความห่วงใยเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความพร้อมของโรงพยาบาล และภาษาในการสื่อสารนั้น คณะผู้นำหมู่บ้านทำงานเห็นว่าคนภาคเหนือมีความเป็นอยู่ที่ปลอดภัยเมื่อเปรียบเทียบกับผู้คนในภาคใต้ ในตัวเมืองเชียงใหม่เองก็มีตำรวจท่องเที่ยวคอยดูแลคุ้มครองนักท่องเที่ยวอยู่เสมอ นักท่องเที่ยวเองก็ไม่ควรสวมใส่เครื่องประดับที่มีค่าซึ่งอาจเป็นอันตรายและไม่ควรเที่ยวสถานบันเทิงยามค่ำคืนหรือรับประทานอาหารตามร้านนอกเมืองที่เปลี่ยวซึ่งมีกลุ่มแก๊งค์วัยรุ่นอยู่ ส่วนที่หมู่บ้านทำงานเองมีสถานีตำรวจอยู่ในรัศมีไม่เกิน 5 กิโลเมตร ชาวบ้านยังมีการรวมตัวกันเป็น “กลุ่มพลังแผ่นดินอาสาสมัคร” เพื่อเดินเวรยามช่วงกลางคืนภายในหมู่บ้านด้วย เนื่องจากเยาวชนทำงานมีความใกล้ชิดกับครอบครัววัยรุนก่อนจะจึงไม่ปรากฏในหมู่บ้านแต่อย่างใด และสังคมทำงานยังมีความเอื้ออาทรเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตอีกด้วย ด้านความพร้อมของโรงพยาบาลก็ได้เป็นประเด็นที่น่ากังวล เนื่องจากโรงพยาบาลมี “ระบบนำส่ง” หากอาการของคนไข้อยู่ในขั้นที่เกินขีดความสามารถของคณะแพทย์และความพร้อมของเครื่องมือทางการแพทย์ที่โรงพยาบาลมีอยู่ในการเยียวยารักษา คนไข้ก็จะถูกส่งไปยังโรงพยาบาลที่มีขีดความสามารถมากกว่า เช่น โรงพยาบาลในอำเภอเมือง เป็นต้น ความสามารถในการสื่อสารภาษาต่างประเทศและภาษาญี่ปุ่นของหมู่บ้านนั้นดีขึ้น เนื่องจากมีลูกหลานของชาวบ้านได้สำเร็จการศึกษาภาควิชาภาษาอังกฤษและภาษาญี่ปุ่นจากสถาบันอุดมศึกษาในเมืองมากขึ้น ในกรณีที่นักท่องเที่ยวคนญี่ปุ่นวัยเกษียณที่มาอยู่ในเชียงใหม่ได้ระยะหนึ่งแล้วต้องการให้ประเทศไทยปรับปรุงเรื่องไฟฟ้าดับบ่อยๆ เรื่องเจ้าหน้าที่และตำรวจที่ไม่ค่อยเป็นมิตร เรื่องการจัดให้มีเที่ยวบินตรงระหว่างจังหวัดเชียงใหม่-ประเทศญี่ปุ่น และเรื่องการจัดให้มีระบบขนส่งมวลชนในจังหวัดเชียงใหม่ นั้น คณะผู้นำหมู่บ้านทำงานมีความเห็นว่าการปรับปรุงระบบไฟฟ้าไม่น่าเป็นประเด็นที่สำคัญเพราะสามารถแก้ไขได้อยู่แล้ว หากแต่หมู่บ้าน

เองใช้ไฟฟ้าจากจังหวัดลำพูนจึงไม่เคยมีอุปสรรคดังกล่าว การปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่บ้านเมืองนั้น คณะผู้นำหมู่บ้านทำงานไม่มีประสบการณ์จึงไม่อาจให้ข้อคิดเห็นได้แต่สำหรับที่ทำงานแล้วเจ้าหน้าที่และชาวบ้านทำตนเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยวเสมอ ด้านการคมนาคมขนส่งนั้น คณะผู้นำหมู่บ้านเห็นว่าการใช้รถแดงและการเหมารถจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งยังเป็นการขนส่งสาธารณะที่สะดวกอยู่ ส่วนความต้องการของคนญี่ปุ่นวัยเกษียณทั้งที่เคยมาและไม่เคยมาประเทศไทยเกี่ยวกับคุณภาพบริการที่ภาครัฐควรจัดให้ เช่น ศูนย์บริการข้อมูลแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (Information One-Stop Service) ที่ให้บริการเป็นภาษาญี่ปุ่น หน่วยงานให้คำปรึกษาเมื่อมีปัญหา (Counseling) และการปฐมนิเทศ (Orientation) ช่วงสามเดือนแรกในประเทศไทย และหน่วยงานให้ข้อมูลเรื่องที่อยู่อาศัยในจังหวัดเชียงใหม่ นั้น คณะผู้นำหมู่บ้านทำงานมีความเห็นว่าหน่วยงานราชการไทยในปัจจุบันทุกหน่วยงานพยายามอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดศูนย์บริการข้อมูลแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการของภาครัฐ สำหรับบริบทของทำงานนั้น ศูนย์บริการข้อมูลและการหารือตลอดจนถึงการปฐมนิเทศนั้นสามารถจัดให้ได้ด้วยความร่วมมือจากนายอำเภอสันป่าตอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ตำรวจ อาสาสมัครสาธารณสุข และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง เพื่อให้ข้อมูลโดยละเอียดและเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวคนไทยวัยเกษียณด้วย ด้านความต้องการของคนไทยเรื่องการประชาสัมพันธ์โครงการฯ ให้คนเชียงใหม่ได้รับทราบมากกว่านี้และการจัดกิจกรรมให้แก่นักท่องเที่ยววัยเกษียณได้มีส่วนร่วมร่วมกับคนไทยนั้น ชาวทำงานไม่ทราบรายละเอียดแน่นอนแต่หน่วยงานภาครัฐสามารถให้ความร่วมมือกันเพื่อให้โครงการฯ เกิดความสำเร็จได้โดยไม่ยากนัก